

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Marția. Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu 27 Ianuarie 1895.

Este știut, că acum de curând țarul actual al Rusiei primind deputații nobilime, ale orașelor, ale Semstvosurilor și ale cazacilor, venite pentru a preda tinerilor suverani darurile de nuntă, le-a spus categoric, că voința lui firmă este a menține principiul autocratiei și pe mai departe în Rusia.

Despre țarul Nicolae al II-lea se știe, că nu este un monarch autoritar cu ori-ce preț și are sentimente liberale și astfel se presupunea și se chiar dicea, că va schimba regimul autocratic, cu un fel de constituțiune, după modelul celorlalte state europene. Enunțarea lui însă a arătat, că acesta nu va urma, fără de a se ști cauza.

În căutarea acestei cauze s'au ivit în presa europeană două combinațiuni, cu ajutorul cărora au cercat diariștii și politicienii a face esplicabilă voința țarului în favorul principiului autocratice. Unii dic, că țarul ar fi convins, că de ocamdată în marea împărăție nu s'ar pute guverna cu constituțiune, că adică masele mari ale populațiunii n'ar fi îndestul de cöpte pentru o astfel de reformă; alții susțin, că atât casa domnitoare, cât și cercurile politice nu sunt încântate de constituționalismul, după-cum se practică el acum în multe din statele Europei, cari mereu se fălesc cu liberalismul lor și astfel nu ar voi, ca să introducă asemenea stări am pute dice asemenea liberalism fals, și la poporul rusesc.

Nu șcim, care din aceste două combinațiuni motivează mai bine înclinarea pentru susținerea autocratiei în Rusia, căci nu ne împörtă mai de aproape ce fac și ce voiesc să facă rușii, decât numai din punct de vedere general, din punctul de vedere al marilor interese europene, dar vom se marcăm aci, că adevăr spun aceia, cari susțin că în unele state europene, mai cu seamă în cele poliglote, consti-

tuționalismul, cum se practică el aci, nu contribuie la fericirea popoarelor. Din contră, libertatea constituțională se folosește de mască, sub care au ajuns la putere în unele state câte un popor, sau chiar câte un partid, o clică, care abuzază de puterea sa, ținând în aparență la formele constituționale și asuprind și exploatănd în numele liberalismului pe popoare mai mici, mai puține la număr și astfel mai slabe.

Și nu trebuie să mergem departe, ca să aflăm un exemplu real la cele duse mai sus. Îl aflăm aici la noi acasă în fericita și liberă Ungarie, în raportul ce există între detentorii puterii, a magiarilor și în special a partidului „liberal” și între naționalități.

Etă cum se exprimă în privința acesta diarul vienez „Parlamentär” vorbind despre enunțarea amintită a țarului și despre constituționalism:

Este öre adevărat, că constituțiunile actuale fericesc pe popore? Recunöscem că americanii, englezii, francezii, germanii și magiarii sunt fericiti, având libertăți constituționale; dar întrebăm pe acele cercuri, cari făgăresc libertatea: Sunt irlandezii liberi și fericiti? Sunt polonii în imperiul german, românii și slavii în Austro-Ungaria liberi și fericiti? Mergeți, de i întrebați! Dar e de prisos, priviți la sërăcia și asuprirea irlandezilor, priviți la lipsa, la sërăcia materială și politică a slovacilor și românilor din Ungaria, a rușilor din Galiția și a tuturor slavilor din Austro-Ungaria! Există vre-o națiune în Rusia autocrată, care se suferă atât, ca slovacii din Ungaria și rușii din Galiția? Sunt acele binecuvântări ale unui constituționalism când o națiune de mai multe milioane nu are nici un reprezentant în cameră, când se smulg copii din brațele mamelor, pentru de a li se stërpi limba, când o națiune întregă nu are școle? Se pöte întempla într'un stat autocratic, ca o națiune întregă să nu se pötă plânge la capul statului pentru nedreptate fățișă, să nu fie primită și — ? Sunt aceste, întrebăm, binecuvântările libertății? Se pöte numi peste tot liber-

tate, când cu legea în mână se asupresc și amütesc minorități, ceea-ce o putem dovedi în mii de casuri? Acesta nu e libertate, ci selăvie sub mantaua constituționalismului!

Ei bine și acesta direcțiune fatală, inaugurată la noi de Tisza și susținută până acum, cu töte mijlocele și șiretlicurile posibile, sub actualul guvern își ia nou avânt, se potențază. În timpul scurt, de când e cabinetul Bánffy la putere, două acte mai însemnate ne arată acesta. Unul este alegerile de deputați dietali, ce s'au făcut acum în câte-va cercuri, și la cari s'au comis atâtea ilegalități, presiuni și corupți, în favorul guvernului, încât s'au îngrozit de aceste și foile magiare. Vestea despre un alt act de abuz sub forme constituționale, ce are de gând să-l sêvêrșcă guvernul, ne-o aduce „Nemzeti Ujság”.

Ne spune adecă acest diar, că guvernul cu privire la administrația de stat are un plan curios. Anume, fiind-că legea de doi paragrafi referitoare la administrația de stat, dice, că administrația va fi condusă din partea oficialilor denumiți, guvernul nu va mai concede alegeri, ci va dispune, ca oficialii de acum, aleși, să rămână în funcțiune, până ce se va crea reforma administrativă. Acesta însă pöte să o amâie guvernul, până când voiesc și în modul acesta va avea întreg corpul oficialilor puși cu desêvêșire la discrețiunea și grația ministrului de interne. Aceștia vor fi nëște instrumente grozave în mâinile guvernului, pentru de a și susține și mai mult dominațiunea de partid și rassă.

Etă două exemple de abuz în numele constituționalismului și liberalismului. E vorba numai, că înaintea lumii culte manopere de aceste și întrêga falsitate să deöche și va fi vai de aceia, cari își bat joc în felul acesta de cele mai frumoșe creațiuni ale spiritului omenesc.

Revista politică.

Deputații dietali sași au publicat în „Sieb Deutsches Tagblatt” o declarațiune, în care își motivează remanerea lor în partidul liberal și sub guvernul Bánffy. Etă aceste motive: noul guvern s'a alcătuit pe basa programului liberal, pe basa căruia au fost ei aleși. Cu privire la persoana lui Bánffy declară, că ca supremul mandatar al corönei, trebuie mësuras cu altă mësura decât cum a fost ca comite. Dar afară de acesta, ei și au luat informațiuni esacte despre vederile și intențiunile noului ministru cu privire la lucrurile mai însemnate ale sașilor. Aceste informațiuni privesc legea de naționalitate, apoi recunöscerea programului sașesc dela 1890 și sunt pe deplin mulțamitoare. Astfel deci poporul sașesc având dela guvern promisiuni obligătore, nu este motiv de a eși din partid.

Ce act „circumspect” va mai fi și acesta?

Diariul „Agr. Tagbl.” primesce din Budapesta scirea, că în timpul cel mai scurt se va întempla o schimbare în organizațiunea partidelor. Se spune anume că fracțiunea Eötvös-Pázmándy, care ținea legături intime cu guvernul deja pe timpul ministerului Wekerle, se va alătura acum la partidul liberal. Disidenții partidului stângei extreme și motivează pasul lor cu împregiurarea, că dênșii voesc să împedecă ca ministerul Bánffy să fie avisat la grația naționalităților sau așa numiților reacționari. Domnii Eötvös-Pázmándy voesc să aducă așadar o „jertfă patriotică.” Dacă de jertfă acesta nu va fi legat un pact öre care sau cine știe ce fel de contraservicii, acesta nu se pöte sci. Correspondentul diarului numit amintesc cu ocaziunea acesta că monarchul n'a făcut secret din împregiurarea, că dînsul a fost nemulțamit cu rezolvarea ultimei crise Nemulțamirea acesta ar fi eșit ca deose-

FOIȚA

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare din nr. 136 1894.)

§. 18.

După acesta mai în sus dată rânduêla, de lipsă este, dară, că ori cine ar vrê să călêtorêscă din țară afară, sau fiind din rëndul slusbașilor, ar vrê să mêrgă dintr'o varmegie întralta, pașus se-și ia în care pașus țara, sau varmegia aceea, în care voeste a merge, cu numele să fie însemnată; și așa de lipsă este, că și despre partea cătănimii, și despre partea Têrii, mai ales la marginile hotarului, cu deschilnita luare de samă să fie, și ori cine afară din țară sau din varmegia sa s'ar afla fără pașus sau s'ar găsi trecând marginele hotarului, după ființa sa se se oprêscă, și la scaunul sêu se se trimită, ca colo lucrul se se cerce, și într'u o înțelegêre despre partea cătănimii: după starea lucrurilor de prin prejur se se pedepsêscă. Însê tot nu se înțeleg aicia locuitorii locurilor acelora, care cu strêine ținuturi sunt încungiurate, sau care sunt stăpâniri înpreunate, și cu linia care s'au tras la margine sau deschilnit, sau unde supușii noștri peste hotar dincolo în țară strêină țin moșie, fiind că acolo amestecul la olaltă acuma despre o parte, acuma despre altă parte,

lipsa traiului, și deprinderile la gazdușag fac că mersul încolo și încöce nice decum se nu se pötă ocoli. Așisderea nu-i de lipsă a cere pașus dela aceia care în trebile sale cele obicuinute dintro varmegie în ceialaltă aci trec.

§. 19.

Despre pribegire vine în prepunere aceia, care averile sale pe supt ascuns le trimit din țară afară, sau care fără cuviösă pricină mai îndelungă vreme sunt depărtați de casele sale, sau umblă îngălmăcindu-se dintre o varmegie întralta, mai ales pe lângă marginile hotarului. Pentru aceia detöre sunt töte scaunele cele ocărmuitöre, Deregătorii și Magistraturile cu deadinsul a lua samă, ca averile nimeruia pe supt ascuns afară din țară se nu se trimită, nice să se scötă afară. Ridicându-se despre acesta prepunere cu temei asupra căruiva, cu deadinsul trebuie cercat lucrul în ce stă, și luat sama ca nice averea mai încolea se nu se scötă nice cel ce o scöte se nu pötă fugi, éra despre o întâmplare ca acesta varmegia și prin varmegie Guvernăția îndatș se se înșciințeze; cel ce va face de scire despre averile cele scöse afară pe supt ascuns, după ce înșciințarea lui se va adevêri, pentru rêsplătire va lua a treia parte din averea aceea, care Fișcușul o va căpêta-o îndêrăpt.

§. 20.

Dacă slusbașii, mai ales cei care nu-s aședați, sau dintre slujitorii cășii care-va, câte-va vreme or

fi duși dela casa neștiindu-se că pentru ce; Dai tori vor fi aceia la care au fost în sălaș, sau la cari au slujit, sau vecini îndatș a face știre la Magistrat, la tisturi, și la biraele locului, care detori vor fi a cerca și a ispiti pricina pentru ce sunt duși; și dacă se va adevêri că au fugit, a face rënduêla despre cei fugiți ca se se aducă înapoi.

Tisturile, sau deregătorile acelea, care se vor afla ca încătui pentru acesta grije și luare de samă, din voința lor au fost nebăgători de samă, se se dea în sus prin varmegie înaintea guvernății ca de acolo se se pedepsêscă.

§. 21.

Unii ca aceia, care cu adevêrat au pașusuri dela ale sale tisturi, dar totuș apröpe de margine umblă de coala coala îngăimăcindu-se, de lipsă este ca în locurile acelea, și prin Făgădae, unde țin sêlasele sale nöpte se se întrebe prin Biraele și Jurații locului în ce umblă, ce cêlătorie, și ce gând au; Și dacă din vorbe, sau din alte semne s'ar prepune, că ei vreau pe supt ascuns a trece peste hotar, atunci se se trimită la locul acela din care sunt, unde adevêrindu-se că prepunerea despre dênșii în adevêrată, așa se se pedepsêscă, ca când ar fi fost chiar fugători.

(Va urma.)

bire la ivelă la depunerea jurământului păzitorului coronei, contelui Radvânszky, cu care ocaziune Maiestatea Sa n'ar fiagrat pe nimenea, nici chiar pe ministrul president, ci imediat după seversirea acestui act s'a retras în apartamentele sale.

In legătură cu cele comunicate despre socialism în nrul trecut, mai dăm următoarele:

„Magyarország” afirmă că în ministerul de interne domnesce foarte mare nesiguranță în ceea ce privește luarea măsurilor în contra mișcărilor socialiste din Budapesta și din Alföld. Numita foie spune că încă fostul ministru de interne Hieronymi s'fi pregătit un proiect special, în urma căruia toate locurile străbătute de socialisti s'capete câte un comisariu guvernial separat, cu un foarte mare cerc de competență, care s'informeze guvernul totdeauna exact și s'facă însuși din propria sa putere toate dispozițiunile pentru înăbușirea mișcărilor. Acești comisari ar fi avut deosebită datorință, ca s'petrăcă cu cea mai mare atențiune raporturile sociale generale și ale muncitorilor, relațiunile între proprietari și cantitatea muncii, între stăpân și muncitoriu, cu un cuvânt, tot ceea ce privește cestiunea socialistă. Sistemizarea acestor comisarii guverniali încă era un fapt complinit, statorită fiind chiar și lista celor ce aveau s'fie denumiți. A urmat însă schimbarea de guvern, și întrăga cestiune a rămas baltă, pentru-că noul ministru de interne nu este aderentul acelei idei și stă deocamdată pasiv în fața lătirii socialismului. Fișpanii și autoritățile comitatelor din Alföld și de și trimit guvernului rapoarte despre lățirea potopului socialist, atrăgând atențiunea ministrului asupra pericolului, că cel mai mic incident p'ote s'producă ferberi enorme

Diarul „Rouent” fără îndoială din isvóre sigure aduce față cu demisionarea lui Périer următoarele destăinuri: Pe Casimir Périer l'a indignat mai ales desconsiderarea cu care era tratat din partea guvernului. Astfel d. e. a făcut guvernul și aceea, că a tipărit și împărțit proiecte de lege sub numele d'ensului, fără ca d'ensul s'fi avut cunoscință prealabilă despre aceea. Apoi și în afaceri de politica externă îl preterau.

Fostul president după cum anunță numitul diariu, se va stabili deocamdată în sudul Franciei, unde și va scrie istoria abdicării sale. — La procsimele alegeri va candida în vechiul său cerc electoral Pont, și probabil va fi și ales.

Din Belgrad vine scirea despre un concordat încheiat între radicali, liberali și o fracțiune a progresistilor. Despre concordatul lor au redactat un document oficial, care în esență cuprinde următoarele stipulațiuni:

Având în vedere, că continuile sgudui, cărora iubita noastră patriă este expusă, trebuie să umplă de îngrijiri inima fie-cărui adevărat patriot față de desvoltarea viitoare, ba chiar esistența Sârbiei, subscriși în ziua de azi, — și anume în mod obligativ atât pentru o fracțiune a partidului progresist, am statorit următoarele:

1. Suspendarea unilaterală și silnică a constituțiunei create în 1888 cu consensul regelui și al poporului, a avut efect păgubitoriu pentru întrăga noastră viață de stat; drept aceea trebuie s'lucrem cu puteri unite într-acolo, cu această constituțiune s'fi restituit și pentru revidarea aceleia s'fi convôce în mod legal marea scupcină.

2. Întru cât pe baza constituțiunei acum în vigôre se vor ordina alegerile pentru scupcină, aderenții nostri vor avé s' voteze pentru candidații puși de noi pe baza învoirei

reciproce, pentru ca astfel maiortatea în scupcină s'ne fie asigurată.

3. Maiortatea astfel obținută va prezenta deja la începutul sesiunei protestul său contra suspendării constituțiunei din 1888, și nereflectând la celelalte lucrări parlamentare va părăsi seupcina.

Se spune apoi, că la această hotărîre i-a îndemnat credința și alipirea către patriă și iubitul lor rege, pentru ca s'ferescă Sârbia de sgudui și s'restabiléscă ordinea legală.

Concordatul e subscris din partea liberalilor de Ristici Iovan fost prim-regent, și de Avacumoviciu, șeful liberalilor, din partea radicalilor de Pasici Nicola și Gruici Sava, general în pensiune, ér din partea radicalilor nemulțumiți de fostul ministru Piroșanaș și Radovici.

La 5 Februarie s'a deschis sesiunea parlamentară Angliei prin mesagi regal, în care se spune că relațiunile amicale față cu statele externe au rămas tot amicale; declară că se vor face îmbunătățiri în situațiunea proprietarilor și arendatorilor irlandezi și se vor lua în cosiderațiune și interesele clasei lucrătorilor. Regretă, că rășoiul japoano-chinez încă tot durează; anunță că față de escesele comise în Armenia, corôna a făcut Sultanului propozițiuni în conșlegere cu celelalte puteri, și că va urmări cu atențiune lucrările comisiei emise în această afacere.

Deschiderea parlamentului a decurs fără nici o solemnitate. În decursul desbaterii asupra răspunsului la mesagiul Balfour indigiteză la pierderea îndurată prin mórtea lordului Churchill și în urmă spune că regretă că în mesagiu nu se face amintire de armata marină și speră că în această cestiune va primi enunțațiuni m'ltămitore.

În casa lordilor s'a votat răspunsul la mesagiu. În firul discuțiunei lordul Roseberry referitor la cestiunea Armeniei declară, că comisiei — controlată de Rusia, Francia și Anglia, — vaerua starea faptică a lucrului. Dacă faimele despre silnicii se vor dovedi adevărate, creștinii din Asia-mică nu mai p'ot rămânea în situațiunea lor de acum, fiind-că ar fi espuși la represalii.

Partidul poporal și românii.

Am dis în nrul trecut că foile, cari spriginesc partidul poporal, nu s'pronunță cu privire la p. 13 al programei, despre naționalități. Acum s'publică în doi nri ai foiei „Magy. Állam” un articol, cu titlul de mai sus privitor la români și scris după cum s'afirmă de un român, semnat „M. Agrippa”.

Etă articolul în traducere:

Nu după puțină gândire și cumpănire ne am hotărât, ca în actualele stări politice s'criem chiar despre cestiunea naționalităților.

Trăim timpuri în cari declarațiunea deschisă, că ții la religiune și n'om, apărarea acestora, se cualifică de atentat contra puterii obligătore a legilor. Stăm în fața unui curent, care vrea s'pulbere tot ce e ideal, tot ce în adevăratul, nobilul sens al cuvântului e patriotic.

Că totași ne-am hotărât a scrie despre cestiunea naționalităților, cauza e programul partidului poporal, din care compatrioții nostri, cari aparțin la naționalități, se pot convinge, că etă acum există în propria Ungarie o direcțiune, prin a cărei lăpire și înțărîre noi, cari nu suntem de naționalitate magiară, putem s'ne realizăm toate cele la cari ne îndreptătesce legea naturei, precum și a patriei noastre.

Vorbim despre cestiunea naționalităților, ne disputăm asupra ei, scriem articoli și broșuri despre ea fără însă ca articoli, broșurile, sau discușiunile parlamentare se apropie măcar cu un pas rezolvarea cestiunei.

Să grupéză datele statistice, și de ici și de colo; se fac personalități și demascări și dintr-o parte și din cealaltă; suspiciunează și aici și dincolo, denunță și își varsă veninul și într-o parte și într-alta. Atăta-i totul.

Mai ridicul e însă a dice, că cestiune de naționalități nu există. Acesta nu o p'ote afirma, de cât acela, care s'au nu cunósce constituțiunea patriei noastre, sau — o ignorează.

Articolul XLIV din 1868, despre egală îndreptățire a naționalităților există în constituțiunea noastră; legea acésta e o lege fundamentală a patrii, pe care fiecare guvern are datorință sfântă s'observe, dacă stă pe baza dualismului. În jurul observării și aplicării legii se ridică unele cestiuni, și fiindcă datorința guvernelor, ca mandatarii puterii esecutive nu e criticarea legilor, ci mai ales observarea acelor — ele pot fi, și trebuie s'fie trase la răspundere, admoniate la ținerea lor, și numai în cazul acela s'fie spriginite, dacă ele au observat legile, sau au făcut s'fie observate.

Ôre observat-au guvernele noastre legea de naționalități?

Dacă n'au observat o, pentru ce?

Discutarea acestei cestiuni într-o țară, care are lipsă de o atare lege, totdeauna are loc, deși cestiune de naționalități va fi totdeauna, până când patria noastră va avé naționalități.

Prin urmare există cestiune de naționalități. Când o spunem acesta nu o considerăm, ca cestiune română, sârbă, slovacă sau sâsescă, ci pur ca o cestiune a constituțiunei Ungariei.

Nu aceea trebuie s'hotărîm, că ôre vreau românii Daco-românia, sârbii Vojvodina separată, ci, trebuie s'esaminăm, că ôre prin observarea cinstită a legii de naționalități, prin transplantarea ei în viață, în opiniunea publică, în conșiență ôre făcutus'a destul bunăstării națiunei magiare luată în sens politic, adică totalității cetățenilor, și dacă nu, ce trebuie s'facem în venitoriu?

Într'un stat constituțional, liber, ale cărui legi sunt tari ca columnele de granit, totalitatea cetățenilor mai ales trebuie s'aibe de grige, că legile s'fie făcute nu de ađi pe mâne, nu după arbitriul sau interesul guvernelor, nu după moda politică trecătoare ci ele s'țină la bunăstarea întregii totalități, la susținerea și sustarea ei pe timp îndelungat.

Dar art. 44 din 1868 chiar esența națiunei politice și condițiunile ei de existență le hotărăsece. Paragrafi acestei legi sub națiune magiară (magyarnemzet) nu înțeleg o unitate etnografică, nici o totalitate de cetățeni, care s'fie de contop într-o unitate etnografică, ci o unitate politică basată pe tradițiunea istorică și pe continuitatea de drept.

Că legii de naționalități nu i-se p'ote imputa o țință de magiarisare, și că astfel aceia, cari pe calea magiarisării artificiale voesc s'fundeze națiunea magiară etnografică, nu se pot provoca la această lege ca la o basă a năsuințelor lor, se dovedește prin faptul, că această lege s'a îngrijit de existența naționalităților prin înzestrarea acestora cu drepturi foarte valorose.

Ori și cum am privi lucrul, noi românii în curs de 1000 de ani am fost o parte constitutivă a națiunei politice magiare; pentru această națiune ne-am vârsat sângele — ne-am jertfit viața chiar și atunci, când stând afară de barierele constituțiunei, limba, religiunea noastră și instituțiunile noastre au fost lipsite de ori-ce ocrotire a legii. Și astfel stau toate naționalitățile din patria această. Tradițiunea istorică, și susținerea continuității de drept ne-au îmbărbătat deci s'rămânem și mai departe drept părți întregitoare ale acestei unități politice, cu atât mai vârtos căci dacă am putut-o face această în curs de 1000 de ani, când nime nu s'a îngrijit de noi, cu cât mai vârtos trebuie s'facem această atunci, când constituțiunea va purta grije de noi?

Ací este punctul de gravitațiune al cestiunei!

Dacă se face îngrijire de noi, dacă limba, religiunea și instituțiunile noastre ni-se iau în apărare prin legile constituționale, atunci da, putem susține, și în interesul nostru propriu și trebuie s'susținem aceea națiune politică, pe care spriginim, a cărei pu-

tere folosind-o spre apărarea noastră, putem trăi și putem lucra întru fericirea patriei comune.

În art. de lege 44 din 1868 ni-se dau astfel de drepturi, pe cari eserciindu-le, fiind-ne puse sub scutul legii religiunea, limba și instituțiunile noastre, vom pute produce minuni ale diligenței și sîrguinței pe cărarea progresului și vieții naționale.

Bine știu, că și din parte română, și din parte magiară sunt multe plângeri contra legii de naționalități, și când mă voiu dimite în criticarea detaiată a acestei legi, mă voiu estinde și asupra acestora. În cazul present doresc s'scot în relief numai aceea, că reintorcerea la legea de naționalități ca la baza pretensiunilor noastre, nu este egal cu renegarea naționalității române, sârbe sau a alteia, ci tocmai cu apărarea aceleia, pentru-că din aceea, că națiunea, ungară se decretéză drept complexul politic al tuturor naționalităților, pentru noi rezultă următoarele:

a) Se recunósce, că noi formăm o parte constitutivă de sine stătătoare a națiunei politice și astfel suntem întru toate egal îndreptățiți cu magiarimea și acelorași datorințe supuși;

b) legile ne dau dreptul s'ne ocrotim limba prin instituțiuni;

c) prin această n-se impune drept datorință, ca s'alegem și s'trimitem în dietă atari deputați, cari s'controleze observarea logilor create în folosul nostru, cari se p'ot trage guvernele la răspundere și s'lucre pentru mai departea desvoltare a drepturilor constituționale;

d) magiarisarea artificială prin această lege se despóie de îndreptățirea sa constituțională. Limba magiară ca limbă oficială a statului întră în locul celei latine, dar de altcumb nimic nu denotă, că statului i-ar incumbe datorința de a contopi naționalitățile. Când limba oficială era cea latină, pe lângă această nu avé nici o scutire nici limba magiară. Pe când pe lângă limba oficială magiară și limbei noastre i-se asigură teren destul de cinstit chiar și pe terenul afacerilor publice, va s'dică nu numai în scôla și biserică;

e) precum înconstituțională e zădărnicierea eserciării drepturilor asigurate în legea de naționalități, tot așa de înconstituțională e abstarea dela eserciarea acelor și neapărarea lor;

f) are deci fie-care guvern datorință s'esecute legea de naționalități, ér a noastră datorință e controlarea, apărarea și esecutarea acelor drepturi.

Și această astfel fiind, punem o întrebare:

Ce este cauza discușiunilor pătimașe și a urei reciproce pe terenul cestiunei naționaliste, respective pe cel al politicei de naționalități?

La această întrebare se p'ote răspunde a priori. Legile, neobservarea legilor fundamentale și legile aduse pentru zădărnicierea legii fundamentale.

În ori-care stat, în care legile nu se observă punctual, în ori-care țără, în care corupțiunea și vinarea de interese particulare devine dominantă, — trebuie inomis s'răsără tendințe extreme. Cetățenii în mijlocul scôterei în primul plan a propriilor lor interese nu se înspăimântă de nimic prin ce ar puté fi spre stricăciunea reciprocă. Se nasce adevărat rășoiul civil pe terenul social și literar, și în chaosul general al stărilor publice toți își perd sârta. Ingrozitôrea iconă a anarchiei cuprinde pe cei ce contempléză cu interesare asupra sorței astorfel de țeri nefericite, și drept obiect de dispreț public face pe națiunea, carea nestimându-și propriile legi se sacrifică în luptele urei și dușmăniei.

Și această nici la noi nu p'ote fi altcumb.

Trecutul de 27 ani al legii de naționalități e epoca preterării, i-s'a adaugat legea electorală ardelenă, carea e diametral opusă ideei uniunei; i-s'a adaugat legea de presă ardelenă și susținerea și pe mai departe în vigôre pentru Ardel a legilor civile austriace, apoi brutalitățile gendarmeriei, miseriile administrațiunei, cestiunile comasării și cele urbariale, — toate au contribuit la ațitarea focului. Pe lângă acestea impositele publice ale cetățenilor din și în și se sporesc, interesele economice de câmp nu află nici o îngrijire, și contra enorm crescândei dominațiuni cosmopolite a marilor capitaluri nu au aflat din nici o parte nici o ocrotire.

Magiarimea ardelăna s'a întors cu disprețul moștenit din era feudalismului de cătră tot ce e român; românimea s'a separat și organizat în societate deosebită, căci în zadar ar fi și lucrat altcum.

Dar, toate acestea încă nu sunt de ajuns.

Societatea a început a se destrăma mereu de caracterul ei creștin, er directiva care ați conduce pe alcătuitorii noștri de legi, ori ce pôte fi numai creștină nu. Așa numitul sentiment magiar, al cărui cel mai nobil conținut îl forma însușirea pentru ideile cristianismului, a primit un nou timbru și acesta îl formeză așa numitele idei șoviste. Devisa nu mai era: „Să ținem laolaltă toți, putere dă legătura concordiei”. — ci: „Tot omul om să fie și magiar”. Cel ce cugăt la națiunea magiară și vorbește despre ea, acela subînțelege acum totdeauna națiunea etnografică și nu națiunea politică a constituțiunii. Se consideră de un scop, care trebuie realizat cu ajutorul a ori ce fel de mijloce.

Pôte fi deci mirare, că în castele naționalităților s'a ajuns la aceea convingere, că națiunea magiară politică e o neșis entă utopie? Pôte fi deci mirare, că naționalitățile vădând preterarea unei legi fundamentale, pretind sacrificarea celorlalte? Pôte fi deci mirare, că neavând nici un vot în parlament, căută afară de parlament sanare pentru morboșele stări publice? Pôte fi mirare, că în fața utopiilor arată și dășii aplecare a ridică utopii?

Nime, care urmăresce cu atențiune evenimentele din singuraticile țeri, nu va pute nega, că aceleași cauze, între aceleași împrejurări, produc aceleași rezultate. Imperiul roman s'a prăbușit în ruine, fiindcă detentorii puterii au căutat numai gloria și folosul lor propriu; cum va pute să reziste disoluțiunii Ungaria, dacă guvernele ei în locul intereselor națiunii ungare politice, servesc propriei lor poște de domnire, intereselor materiale ale spriginitorilor lor, și losincelor de modă?

Și în astfelu de timpuri începe a se constitui un partid, care-și defige reîntoșrea la noțiunea națiunii ungare politice, eluptarea libertății și justiției alegerilor, observarea legii de naționalități, estirparea corupțiunii, contrabalansarea corectă a dominațiunii marilor capitaluri.

Grele probleme, dar tocmai pentru că partidul popular creștin formeză susținerea tradițiunilor istorice ale Ungariei de o mie de ani, tocmai pentru că nu există un singur partid regnicolar, care mult-puțin să nu fie inficiat de corupțiune și de neînfrâta furie șovinistică, numai partidul popular e imun față de acestea, — noi românii și în general naționalitățile, cari datore suntem, ca pe base constituționale să asigurăm viața de o mie ani și pentru mîia următoare, trebuie să spriginim acest partid din toate puterile. Partidul acesta ne pôte da garanțe pentru mai departe noastră dezvoltare, er ajungând la putere, pôte să asigure înflorirea patriei noastre în viitoriu.

Să resumăm cele dișe:

I. Există cestiune de naționalități.

II. Această cestiune numai în cadrele constituțiunii se pôte rezolva.

III. Rezolvarea constituțională a acestei cestiuni e binele public nu numai al Ungariei, nu numai al naționalităților, ci al țerei întregi.

IV. Partidul popular se angagiază la această, deci trebuie să l spriginim, căci cestiunea naționalităților contra naționalităților și fără concursul dinselor nu se pôte rezolva.

(Va urma.)

Noutăți.

Prelegere publică. Dominecă în 10 Faur n. va ține dl Dr. Petru Șpan, profes. sem. în localul societății române de lectură strada Baier Nr. 1 la 4 și jum. ore d. a. a VI-a prelegere publică asupra temei: „Populul de Crăciun”, la care intelighința română să invită cu totă onoșea.

Constantin Brancoveanu numărat între sfinți. Diarul „M—g” are scirea că Primatle României a propus șfului sinod, ca prințul român Constantin Brancoveanu care împreună cu fi sâi a murit mörte de martir în Constantinopol pentru legea stră-

moșescă și pentru gloria națiunii române, să fie ridicat între sfinți. — Scirea această are lipsă de confirmare.

Nou mijloc de cörtesire. Un cas unic și caracteristic s'a întemplat cu ocașunea algerii ministrului de justiție magiar în Dunaszerdah-ly. Töte foile magiare spun că înainte de diua algerii s'a trimis din Budapesta o telegramă subscrisă de secretariul primatului Vaszary, adresată cătră plebanii Hermán din Várkony și Kanovics din Ale-tály prin care primatle le poruncesce, ca pe Luni dimineța să se afle negreșit în palatul primatului din Buda. Amândoi s'au prezentat Luni dimineța acolo, însă nimeni nu scia nimic de numita telegramă. Așa dară ea a fost o falsificație, ca pe cei doi preoți să i țină departe de diua algerii. Unde s'a mai pomenit un asemenea scandal?

Din Ciacturn se anunță că ministrul Wlassics a fost ales deputat, cu 1280 voturi contra 1220 date candidatului partidului popular Major. — Acum, d'n darul lui Ddeu și a presiunii oficiale etc. toți ministri au manlat de deputat. „Să trăescă”.

Magiarii se pun pe lucru și-și înmulțesc temnițele. Planul este gata sumele sunt votate și astfel cât mai curând încep să zidescă în Budapesta o temniță centrală nouă și strașnică, care va cuprinde în sine cel puțin 600 prizoneri. Pentru zidire s'a preliminar deocamdată suma de un milion și jumătate floreni și va fi înzestrată cu toate apartinențele unei temnițe magiare cum se cade. Terminul de concurs pentru clădire a expirat cu 31 Ianuarie n. și s'a acceptat ofertul firmei „Gebrüder Grünwald”. Arangiamentul intern însă rămâne pentru alți specialiști Gebrüderi.

Biserica dărimată. Se scrie din Marsala, că în 4 Februarie n. s'a întemplat acolo o gróznică nenorocire. Biserica Santo-Carlo, zidită încă în vécul al XIII-lea, tocmai în timpul vecerniei, când spașioșă biserică era îndesuită de public, — s'a cutropit asupra credincioșilor cu o teribilă detunătură. Până acam s'au scos din ruine 45 morți și vre-o 35 greu răniți. Câți morți și câți răniți se mai află încă în mijlocul ruinelor, — nici pe departe nu se pôte constata. Un tiner care încă era în biserică, dar din norocire a scăpat tefăr, a fost atât de teribil pătruns de gróznica priveliște, în cât îndată după eșirea din biserică a cădüt mort.

O invențiune interesantă. Un redactor dela o fôie provincială, cu numele Carol Horvath de Mera și cetățen ungar, a inventat o mașină electrică pentru tipografi. Acest tipograf electric va reduce foarte mult numărul culegătorilor de litere, neavând trebuință de cât de câțiva culegători sau culegătoare, care au studiat scrisoșea cu această mașină. Acestia în timp foarte scurt pot reproduce manuscriptul în forma stereotipiei, ceea-ce dă materialul cules gata. Invențiunea consistă în aceea, că literele mașinei Remington se pun în atingere cu o limbuță a motorului telegrafic, care este în mod chimic astfel preparat, că el însemnă literele cu nouă linii telegrafice și prin impresiunea electricității se aplică la producerea rezultatului tipografic. Invențiunea este foarte interesantă și prin ea se pôte foarte mult economisa și în timp și în bani. Această mașină electrică tipografică mai are și avantajul, că pusă în lucrare și în legătură dintr'un centru ore care cu mai multe orașe din provincie, se pot tipări deodată în mai multe locuri și mai multe foi diferite. Se vestesce, că inventatoriul a primit pentru nouă sa invențiune o sumă de 100.000 fl. drept onorariu.

Himen. Dl Isidor Suceava, teolog absolut și d-ra Ana Poșmușan, anunță cununia lor, care se va serba în 17 Februarie st. n. 1895 la 3 ore p. m. în biserică gr. eat. din Ragla.

Invitări. Corul bisericesc al plugarilor din Ocna-Sibiului invită la „Concertul” împreună cu producțiune teatrală ce se va ține Dominecă în 29 Ianuarie (10 Februarie) a. c. în restaurațiunea „Reithoffer” (Piață). Începutul la 7 ore sêra. Prețul de

intrare: De persônă 50 cr.; De familie 1 fl. 20' cr.; Galerie 20 cr. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei biblioteci populare. NB. Oferte marinimose să primesc cu mulțămîtă și se vor cuita pe cale diaristică.

Programa: 1. Serenadă „Somnoroșe păsărele”, cor de Th. de Flondor. 2. „Corôna cufundată”, cor de H. Boenicke. 3. Serenadă, „De ce ești depărtată”, cor de Marschner. 4. „Marș militar”, de * * *. 5. „Cărlanii” (teatru) de Negruzzi. După producțiune urmêză joc.

— Reuniunea pompierilor voluntari din Sêlște invită la petrecerea împreună cu joc ce se va ține Luni, în 30 Ianuarie (11 Febr.) a. c. în sala cea mare a școlei gr.-or din loc. Începutul la 7 ore sêra. Venitul curat e al fondului reuniunii. Sêlște, în 20 Ianuarie 1895. Comitetul arangiator. Oferte marinimose se primesc cu mulțămîtă și se vor cuita pe cale diaristică.

— Tinerimea meseriașă română din Arad invită la „Convenirea socială” împreună cu joc, ce o arangiază Sâmbătă în 16 Februarie n. 1895, în sala „Krispin”. Pentru comitetul arangiator: Petru Trușia, presedinte. Iie Crăciun, cassar. Începutul la 8 ore sêra. Din venitul curat se vor ajuta învățaceii meseriași români, lipsiți de mijloce.

Cestiuni scolare.

Tonul în vorbire și cetire în școla populară.

(Urmare.)

Interesul estetic față de limbă se pôte sterni numai prin exemple vii. Cetirea și predarea-propnarea unei materii e a se tracta ca o artă carea se pôte ajunge numai prin deprindere, ca și ori care altă artă. Ba ce e mai mult deprinderile practice nu trebuie să se mărginescă numai la orele de limbă maternă, ci trebuie să se controleze preste tot limbagiul fiitörului învățătoriu în totă privința în contactul său diilnic. Macsima că; „ori-ce instrucțiune să fie instrucțiune de limbă” are valöre și aci. Cunoscînțele teoretice ale limbei ce și le câștigă elevul în seminarium au se fie basate și pre deprinderile practice.

După eșirea din seminarium puține mijloce mai rămân unui învățătoriu de a se perfecționa în cetire și predare; de aci timpul din seminarium trebuie folosit cu cea mai mare scrupulositate.

Ii mai rămâne unui învățătoriu numai ascultarea de buni oratori, ori a unor declamatori buni, precum și cercetarea teatrelor și a concertelor, și în parte a conferințelor învățătorești drept mijloce pentru propria cultivare. Dar apoi rar are un învățător ocașune de astfel de recreațiuni pre la sate.

Trebuie să-și ia refugiu la alte mijloce accesibile anume cetirea de reviste, opuri, cari se ocupă cu această materie. Pre lângă aceste se nu uite că deprinderea face măestru. Simțul de observare se nu-i lipsescă în toate fazele vieții și cu deosebire, când vine în contact cu ômeni intru adevăr culți, ori cu specialiști. Nimic nu promovêză atât de mult arta de a ceti și preda bine, ca și studiul cărților bune, umblarea cu ômeni culți și observarea în continuu a vieții poporului.

Contactul cu poporul ne feresce de sentimentalitate, și patos, er contactul cu ômenii culți și cetirea de cărți bune ne feresce de imitațiuni dure și triviale.

Pentru-ca un învățătoriu se-și pôtă ajunge scopul în ce privasce tonul în cetire și vorbire, e neapărat de lipsă în local al doilea deprinderea și dedarea elevilor de timpuriu.

Îndată-ce un scolarium pășesce preste pragul școlei, el trebuie să se supună legilor scolare, disciplinei scolare; în tocmai așa și limba sa trebuie să se supună unei discipline. Cine a instruit elevi începători dela sate, scie cât de puțină deprindere au acestia în vorbire, cate defecte limbistice aduc

cu sine din casa părintescă. Cum pronunță reu unele vocale ori cuvinte, și cum adese-ori inghit silabe întregi din cuvinte. Pentru îndreptarea acestora învățătoriu trebuie să dede pre prunci a exprima corect cuvintele și se nu suferă schimonosirea cuvintelor în pronunțare. Numai pre această cale elevul își va pute însuși limba scrisă. Tot pre aceste deprinderi să basêză apoi și cetirea curată a sunetelor și cuvntelor.

Reciproc apoi și cetitul servesce mai departe de basa a vorbirei corecte. În multe casuri învățătoriu cu unui elevi trebuie se purcêdă la exprimarea corectă a sunetelor din care e compusă limba, ca și cu surdo-muții.

A doua recerincă la cetire și vorbire în ce privesce scolarii se referesce la intonare. Pruncii în conversările lor obicinuie la casa părintescă întoneză de altcum bine și corect. Se scie cu ce putere exprimă unele cuvinte, cu deosebire când prețind ceva. Intonarea în vorbire e ceva și natural, e o manifestare a spiritului și o urmare a cugetării lui.

(Va urma.)

Din public. *)

Mulțămîtă publică.

Rezultatul balului arangiat în 14/26 Ian. a. c. din partea femeilor române din opidul Hunedóra, în scopul înfrumșetării bisericei gr.-or. din loc aprețându se atât din punct de vedere moral cât și material a fost mulțămitoriu.

Subscrisul comitet își ține de datorință însă se-și dee socôta mai vërtoș ceea-ce privesce partea materială și anume:

Venitul brut a fost. . . 168 fl. 30 cr.
Spesele au fost . . . 57 „ 10 „
Venitul curat deci a fost. 111 fl. 20 cr.

Sara la cassa au binevoit a suprasolvi următori domni: Nicolae Dima proprietariu 4 fl. 40 cr., Buda Béla comerciant 80 cr., Nicolae Stoichiță jun. arêndător de regale 80 cr., Szász Lajos controlor opidan 80 cr., Sava Borha protopretore 80 cr., George Oprea preot 30 cr., Pana Nicolae meseriaș 30 cr., Klein Adolf ospățariu 30 cr., Dr. Bühler Mör medic 1 fl. 40 cr., Hocker Márton întreprindător 1 fl. 40 cr., George Dănilă primar 80 cr., Alex. Dima proprietariu 80 cr., Zuckerberger Máno meseriaș 30 cr., Laurențiu Bêrzan esactor opidan 40 cr., Gêrbovan 30 cr., Alex. Casian not. cerc. 80 cr., Szálasy János comerciant 1 fl. 40 cr., Vachter József comerciant 40 cr., Iacob Dolfi 40 cr., Dacza Ernő 40 cr., Vilt Péter 40 cr., Dr. Iucho F. farmacist 2 fl. 40 cr., Schramel István 1 fl. 40 cr., Mátyásfy József 80 cr., Bogáts F. 30 cr., Keller Nándor otelier 30 cr., Rimbaș Ghiță mes. 80 cr., Rimbaș Petru 40 cr., Butsci Kálmán comerc. 40 cr., Dr. Szász Iván jude reg. 40 cr., Csolkokosi Dániel 40 cr., Bauholzer Károly inginer opidan 40 cr., N. N. 20 cr., Dr. Tompa János medic opidan 40 cr., Keszler Béla 30 cr., Schuster Albert comerciant 30 cr., Ioachim Gostean 90 cr., Schweighoffer 80 cr., Petru Moisin 80 cr., Teofil Tulea not. cer. 30 cr., Balint Aron 30 cr., George Miloș 30 cr.

Oferte au binevoit a trimite domni: Beredikty József 1 fl. 50., Simion Chirca 1 fl. 50 cr., Junga István 1 fl. 20., Licker Victor 1 fl. 20 cr., Zsilinezky 1 fl. 20 cr., Simion Pêcurariu 1 fl. 20 cr., Ioan Pop 1 fl. 20 cr., Eremie Munteanu jun. 1 fl., Mușia Ambrosie 1 fl., Strauss Adolf 2 fl., Strass F. 2 fl., Murășan Antonie 2 fl., Murășan Ida 1 fl. 20 cr., veduva Cernyi 1 fl. 20 cr., Czintei Albert 1 fl., Pogány Károly 10 fl.

Acestora le aducem căldurôsa noastră mulțămîtă, atât suprasolvenților, cât și ofenților și preste tot întreg publicului participătoriu, care a contribuit la reușita balului, — împărtășindu-le că venitul curat se va întrebuiința în primăvară pentru zugravirea bisericei gr.-or.

Hunedóra la 5 Febr. n. 1895.

Comitetul arangiator.

*) Pen.ru cele publicate în rubrica această, redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Szám 480. -1895

[9] 2-2

Hirdetmény.

A poestelki általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. a képviselői rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészítése végett a határidőt az 1895 évi hó 11-ik napjának délelőtti 9 órájára tűzöm ki Poestelke községébe a község házához, mely idő és helyre az összes érdekelteket azon figyelmeztetéssel idézem meg, hogy a felek meg nem jelenése nem fogja megakadályozni a tárgyalásnak megtartását.

Egyszersmind felhívom a birtok rendezési mérnököket, hogy azok a kik a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat hozzám, vagy az érdekelte felekhez küldjék be.

Erzsébetváros, 1895 január hó 19-ik napján.

A kir. törvényszék nevében:

Sándor Frigyes,
kir. eljáró bíró.

Sz. 426/895.

[10] 2-2

Hirdetmény.

Az oláh bükkösi (Fáget) erdő szabályozás s legelő elkülönítéssel összekapcsolt általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselői rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészítése végett a határidőt az 1895 évi február hó 25-ik napjának délelőtti 9 órájára tűzöm ki Oláh Bükkös községébe a község házhoz, mely idő és helyre az összes érdekelteket azon figyelmeztetéssel idézem meg, hogy a felek meg nem jelenése nem fogja megakadályozni a tárgyalásnak megtartását.

Egyszersmind felhívom a birtok rendezési mérnököket, hogy azok a kik a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat hozzám vagy az érdekelte felekhez küldjék be.

Vén András,
előlk.

„Lipovana“, institut de credit și economii, societate pe acții.

Convocare.

P. T. Domni acționari ai institutului de credit și economii „Lipovana“, societate pe acții, se invită la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ține la 21 Februarie st. n. 1895 la 10¹/₂ ore a. m. în localul institutului, opidul Lipova.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii pe primul an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Darea absolutorului, direcțiunii și comitetului de supraveghere, § 26 din statute.
4. Deciderea asupra întrebării profitului curat, §§-ii 26 și 46 din statute.
5. Alegerea comitetului de supraveghere, pe un period de trei ani, § 40 din statute.
6. Pertractarea eventualelor propuneri, § 26 (lit. g.) din statute.

P. T. Domni acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, în conformitate cu § 16 din statute, se avertisă a depune la cassa institutului acțiunile și respective recunoștința despre solvirea ratei a VIII-a din valoarea nominală a acțiunilor, înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, 30 Ianuarie st. n. 1895.

Ales. Mocsonyi m. p.,
președinte.

Contul bilanțului.

Active:	fl.	cr.	Pasive:	fl.	cr.
Cassa în numerar	2.644.83		Capital social	50.000.—	
Capital social (restant)	7.260.71		Depuneri spre fructificare	57.903.72	
Escompt.	90.416.99		Reescompt.	16.655.50	
Credite personale.	17.640.80		Contribuție la inter. depunerilor		
Imprumuturi ipotecare	9.133.—		sem. II.	118.85	
Credite cambiale cu acoperire hi-			Interese transitorii	1.501.50	
potecară	2.378.—		Profit net	5.660.83	
Lombard	1.845.—				
Mobilar fl. 546.81					
10% amortisare „ 54.68		492.13			
Spese de protest (restituibile)	28.94				
	131.840.40				131.840.40

Profit și pierderi.

Esite:	fl.	cr.	Intrate:	fl.	cr.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructifi-			de escompt. fl. 9.240.29		
ficare fl. 2.636.39			de cred. personale „ 1.558.45		
pentru reescompt. „ 1.026.15		3.662.54	de imprum. hipot. „ 783.40		
Spese:			de credite camb. cu		
chirie, imprimate, registre di-			acop. hip. 555.93		
verse 840.61			de lombard 198.50		
Salarii 1.955.48			după depun. proprii „ 233.49		12.570.06
Contribuțiune directă și 10% dare			Provisiuni 316.—		
la interesele dela depuneri 711.92					
Amortisare din mobilar 54.68					
Profit net 5660.83					
	12.886.06				12.886.06

Lipova, 31 Decembrie 1894.

DIRECȚIUNEA:

V. Hamsea m. p.,
director executiv.

Sever Bocu m. p.,
comptabil.

Dr. I. Suciu, m. p. Iacob de Răcz, m. p. Ios. Suciu, m. p. Ath. Popi, m. p. I. Crișan, m. p.
Revedut și aflat într-o toată esact.

Lipova, 30 Ianuarie 1895.

[20] 1-1

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Aurel Micu m. p.

Vasile Beles m. p.,
președinte.

Ioan Tuducescu m. p.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Nr. 51 1895

[19] 1-1

Publicațiune.

Maria Bogdan din Zizin protopresbiteratul Brașovului, fiind despărțită de pribegitul ei bărbat George Rusu din Purcăreni, prin sentința Venerabilului Consistor archidiececan din 3 Ianuarie a. c. Nr. 8477 Bis. acésta se aduce la cunoscință publică în sensul §-lui din procedura matrimonială,

Brașov 26 Ianuarie 1895,

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopop.

Nr. 39.

[11] 2-3

Publicațiune.

Ana Viscresan alias Cocis din Jimbor, protopresbiteratul Cohalmului fiind despărțită de pribegitul ei bărbat Moise Florea din Jimbor prin sentința Venerabilului Consistoriu archidiececan din 12 Novembre anul 1894 Nr 7077 B. acésta se aduce la cunoscință publică în sensul §-lui 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, 15 Ianuarie 1895

Oficiul protopopesc gr. oriental al Cohalmului.

Nicolau D. Mireea,
protopop.

CÉSORNICE DE BUZUNARIU

de goldin original,

regulate esact, garantate pentru mersul bun, literez eliberat de porto.

pentru o bucată fl. 5.50 orologiu pentru domni

„ „ „ 7.50 „ „ dame

„ „ „ 7.80 „ „ cu capac duplu

și la fie-care orologiu o căptușală de piele gratis.

Aceste orolage nu se pot deosebi nici chiar de bărbai specialiști de orolagele de aur curat. Orolagele de goldin sunt în urmă frumseții și a practicabilității lor în folosire la cei mai mulți oficianți ai drumurilor terate din țară și străinătate. [235] 7-10

Aceste orolage au renume universal, au fost recunoscute de cele mai escelente prin nenumărate scrisori de recunoștință.

Lanțuri de orolage de goldin curat fason de aur

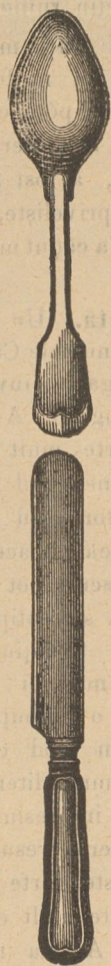
fl. 1. — fl. 1.25. — fl. 1.50 și fl. 2.

— Trimiterea prin rambursă. — Preț-curant gratuit. —

Depoul orolăgelor de goldin „Ring“

Wien, I, Seilergasse Nr. 11.

Celor ce nu le convine li se primesc îndărăt.

CRISĂ MARE!

New-York-ul și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface proviziunea sa într-o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt imputerniciți eu. Espeze deci ori și cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerare de fl. 6.60 și anume:

6 cuțite fine cu tăis veritabil englez.

6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată.

6 linguri de argint patent american.

12 lingurițe de argint patent american.

1 lingură mare pentru supă, de argint patent american.

1 lingură mare pentru lapte, de argint patent american.

2 pahare pentru ouă, de argint patent american.

6 tave Victoria englezești.

2 felinare frumoase de masă.

1 sitită pentru ceai.

1 lopătică pentru zahăr pisat.

44 de bucăți laolaltă numai fl. 6.60.

Tote acestea 44 de bucăți au costat mai înainte fl. 40 și se pot căpăta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează colorea 25 de ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că înseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin acestea în public, a retrimite banii tuturor cărora nu le convine marfa. Nimeni se nu lase deci privilegiul acesta admirabil și se-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

present de nuntă

precum și pentru toate gospodăriile mai bune.

Se capătă numai la

A. HIRSCHBERG,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent Viena, II., Rembrandtstrasse 19, — Telefon Nr. 7114.

Espeziția în provincie se face cu rambursă sau pe lângă anticiparea sumei.

Prăful necesar de curățit 10 cr.

Ver fabil numai cu marca înregistrată de alături (metal igienic).

Estras din scrisorile de recunoștință:

Vila-Lhota (Boemia), 7 Ianuar 1895. Cu obiectele comandate și sosește sunt foarte mulțumit. Sunt solide, frumoase și pe lângă aceea ieftine. Frideric Popelka, cooperat.

Vălece, 29 Decembrie 1894. Am comandat pe adresa Bodnár 41 bucăți cuțite, furculițe etc. le am foarte bune și vă aduc mulțumitele mele. Ioan Neubauer.

Prebuch, 17 Decembrie 1894. Espezierea d-vastră prea rensită, carea ne-a mulțumit pe deplin a provocat cea mai mare senzațiune pentru valoarea ei și prețul bagatel. A. Halvel.

Bistrița-mare, la gă Kozma 3 Faur 1894. Trimit paralele pentru marfa livrată și sunt pe deplin mulțumit. Jacob Jelinck, preot.

Inrajkod, 4 Decembrie 1894. Cu trimiterea foarte mulțumit, am recomandat-o la toți cu-noseștii. Helena Rogie.

Debovice, 30 Decembrie 1894. Sunt foarte mulțumit cu marfa, te rog încă pentru o garnitură etc. Ioan Vasiesko, sergent de gendarmi.

Editura și tipariul tipografiei archidiececane.